GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ DALMATINAC"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Narodna

Tribuna

POSTARINA PLAĆENA U GOTOVU. MALI OGLASNIK 20 RIJEČI DIN. 3.50 OGLASI PO SNIŽ. TARIFI. — Priopćeno po retku D 10

IZLAZI REDOVITO SVAKI UTORAK I PETAK U JUTRO Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin - Šibenik Telefon interurban za upravu i tiskaru broj 47

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.50 PRETPLATA MJESEČNO: 10 DINARA INOSTR. TROMJES. D 45. - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU

GODINA II ŠIBENIK, 9 JANUARA 1934 BROJ 54

JURAJ ČULINOVIĆ (Schiavone)

hrvatski slikar XV stoljeća

Napisano za »Narodnu Tribunu« Šibenik i »Novosti« Zagreb

Prva knjiga splitske galerije umjetnina (osnovana od Bana dr. Tartaglia) je monografija o Jurju Čulinoviću(Giorgio Schiavone) šibenskom slikaru XV stoljeća, a napisao ju je splitski umjetnik Anđeo Uvodić. Izdanje je raskošno urešeno sa četrnaest divnih reprodukcija.

Ovo je divot-izdanje upriličeno prigodom 500-godišnjice rođenja ovog našeg slavnog hrvatskog slikara XV stoljeća, kojim naš zavičaj slavi svog sredovjekovnog slavnog slikara umjetnika, koji je svojim djelima unaprijedio civilizacija svijeta, radeći u onoj zlatnoj dobi renesanse.

Renesansa je doba najdivnijeg razvitka ljudskog duha. To su vremena kad su se u tihim duševnim časovima razvijale radosti lijepih misli i slatkih osjećaja. Tada su ljudi uživali etične radosti, jer su se fizične i duševne ljepote iznašale na vidjelo. Neka magična mudrost i duboko znanje bilo je obuhvatilo plejadu umjetnika i književnika, i oni su tadanjem čovječanstvu donijeli na platnu divne ljepote prirode i žena. Za to su madonne te dobe najsugestivnije slike svih vremena, a perspektiva pozađa tih slika su najdivnije ode raskošnom čaru prirode i njezinih pejsaža. To su prave himne ljepoti božjih stvorenja, pa možemo biti ponosni, što je i jedan naš sugrađanin surađivao na tim djelima vječne ljepote, koja još i danas djeluje i djelovati će dok bude postojala.

Ja ne pišem već o stvarima koje me zanašaju i osvajaju, jer onda osjećam potrebu da o umjetnosti umjetnički govorim. Umjetnost odgaja dušu. I ova Uvodićeva monografija, koja je napisana umjetnički i stilistički, kadra je da doprinese puno umjetničkom svaćanju one dobe. Ja od srca čestitam našem Anđelu, koji je u ovo svoje djelo unio toliko slatke topline i umjetničke erudicije da je obogatio jedan period naše siromašne povjesti umjetnosti.

Učenjaci su tu, da ispituju izvore, a književnici i umjetnici pak, da nam ih donašaju zanimivo i toplo, kako bi mogli da na nas odgojno djeluju. Uvodić je to u punoj mjeri izvršio, jer se njegov književni portret Jurja Čulinovića čita sladko, i to čitanje godi kao duševna poslastica.

Iz onih hladnih učenjačkih vijestica i škrtih podataka, razbacanih amo i tamo po raznim djelima, Anđeo Uvodić nam je u ovoj monografiji dao jednu zaobljenu cjelinu našeg velikog umjetnika renesanse.

Čulinović je bio naš dalmatinac, majstor s mora, koji je radio slikao i stvarao ovom istom našom dušom, koju smo od pređa nasljedili, i koja nam je tako bliska i razumljiva, jer je naša.

I mi slaveći petsto-godišnjicu rođenja ovog našeg primorskog velikana, slavimo duh besmrtne renesanse, koja je obogatila kulturu i civilizaciju cijeloga svijeta, u kojoj smo i mi s našim „Schiavonom" surađivali isto onako, kao što su u toj slavnoj dobi surađivali isto onako kao što su u toj slavnoj dobi surađivali svi veliki majstori renesanse.

Ovom lijepom publikacijom dao nam je Uvodić vijernu duševnu sliku jednog našeg umjetničkog vedrog duha one dobe, pa ga Uvodić sa potpunim pravom ubraja među naše kulturne radenike.

Uvodić nam se u ovoj monografiji prikazuje kao gotovi književnik, i mi ćemo iz njegova pera imati prigode, da dobijemo još dragocjenih priloga o našoj povjesti umjetnosti, jer je on ovim djelom dokazao, da nije samo slikarski umjetnik, već da je i umjetnik književnik koji raspolaže stilom slikarskog pera, koje je kadro dočarati nam duševno raspoloženje naših starih majstora.

Opisivanje našeg primorskog ambjenta skradinskoga, gdje je Čulinović ugledao božje sunce tako je sugestivno, da nam se čini, da je Uvodić taj predjel Krke, konala, slapova skradinskih naslikao svojim magičnim kistom i perom. Taj bogati predjel stalno je uplivao na dušu mladog Jurja, jer besmrtni Leonardo da Vinci veli, da su oči lijepih žena i veliki slapovi rijeka, dvije najljepše stvari, što je Bog stvorio. I tako nam opisivanje Čulinovićeve mladosti dočarava talenat ovog našeg miljenika umjetničke muze, i tako možemo lako da svatimo kako se je ovakov talenat mogao uzvinuti do one visine, koju mu priznaju svi kritičari umjetnosti.

Djetinjstvo je najjači podstrek svakom čovjeku, a osobito umjetniku, jer on u duši nosi svu poeziju svog rodnog kraja. Naša je Dalmacija zemlja umjetnika pjesnika i lijepih žena, i ona je za to roditeljica bogatih duša, koje su pune uma srca i duševne ljepote. Pa nije čudo da se iz ove naše zemlje rađaju umjetnici, kao što je bio naš Juraj Čulinović, koji se je podpisivao na svojim slikama: „Schlavonus Dalmaticus Squarcioni Discipulus." Ljepota Dalmacije zanijela je našeg sredovječnog velikana, da se je posvetio slikanju religioznih ljepota umjetničkih.

Kad se je oko godine 1445 obitelj Čulinovića preselila u Šibenik, mali je Juraj mogao imati desetak-dvanajest godina i tad se je horizont njegove duše proširio.

U Šibeniku je plemstvo bilo na vlasti, a znanje i nauku djelilo je svećenstvo. I kad je mali Juraj stupio u privatnu školu kod svećenika i učitelja, on se počeo zanimati za slike po crkvama i za arhitekturu, koju je Šibenik od vajkada gojio, a osobito onda kad se je pojavio domaći graditelj Juraj Matejević, veliki majstor divne šibenske katedrale, kasnije kćer Jelicu, Čulinović čiju je vjenčao.

Talijanski majstori, koji su surađivali u Šibeniku nagovoriše mladog Čulinovića, da se posveti umjetnosti, i on kreće u Padovu u radionicu F. Squarcione-a, gdje tekar zasjaje njegova umjetnička zvjezda svojim pravim sjajem, koje mu je obesmrtilo ime.

Sve je to naš Uvodić detaljno opisao i dao nam je sliku postepenog duševnog razvitka ovog našeg velikog Dalmatinca, i mi mu moramo biti zahvalni, što je ovim djelom uzveličao - na temelju historičkih podataka — jednog velikog našeg sina, kojim se mi punim pravom imamo da ponosimo.

Dr. F. D. MARUŠIĆ

Svijetlo i mrak u novoj Njemačkoj

Piše Rex. B. Hersey, profesor sveučilišta u Pensilvaniji

(Svršetak)

Hitler je dao Njemačkoj vladu. Ono veliko djelo, koje je započeo Bismarck, da se ujedini Njemačka, Hitler je doveo do kraja. Tko je poznavao, kako je u Njemačkoj bilo prije, a tko je shvatio prijašnji lokalpatriotizam, mora priznati, da je to djelo neizmjerne važnosti. Ne samo, da je rasplinuo, barem donekle, razilaženje pojedinih njemačkih plemena, on je to razilaženje uklonio i iz političkog i radničkog života. Prije su bile u Njemačkoj četiri radničke skupine: takozvani „Hirschdunkeri", kršćanska, slobodna i komunistička skupina. Nije se moglo vjerovati, da će uspjeti sjediniti sve te skupine. S druge strane pako može to ujedinjenje postati velikom opasnošću, ako vlada ne bude uradila nešto pozitivnog za radnike.

Hitler je uklonio crkvu, naročito katoličku, iz političke djelatnosti pa ju opet ograničio na dušobrižništvo, ali ju je ujedno i utvrdjivao. Ne smije se podcijeniti ni to, da je protestanske zemaljske crkve spravio u jedan kalup. U koliko se taj korak slaže sa vjerskom slobodom, to je pitanje za se. Jamačno američki kršćanin ne bi pristao na to, da rasno pitanje igra ulogu u vjeri, i ako nikada ne bi crnca izabrao za župnika u svojoj crkvenoj općini.

Hitler se brine eugeničkim mjerama za zdrav pomladak. U tom imam pred očima njegovo nastojanje, da se spriječi prenos nasljednih bolesti na djecu.

Hitler je istjerao židove iz njihovog premoćnog položaja. Prije ono 600.000 židova imalo je u Njemačkoj vodeću ulogu u politici, u književnosti i u znanosti. Ja nisam našao ni jednog nezaposlenog židova, iako je u ono vrijeme 5 miliona Njemaca bilo bez posla. S psihološkog je gledišta potpuno shvatljivo, da se narod od 65 miliona s takovim stanjem ne može sprijateljiti. Da su židovski vođe više i jasnije naglasili svoju odgovornost spram njemačkog naroda, da se nisu tako oholo ponašali, jamačno ne bi bilo došlo do njihovog protjerivanja. Ne odobravam ovaj postupak, ali svaki pošten čovjek, koji je poznavao stanje u Njemačkoj poslije revolucije, razumjet će, kako je moralo doći do današnje mržnje protiv židova. Od vođa crvene revolucije u god. 1919 i takozvanih „Spartakusovih" ustanaka u Rurskom području u god. 1923 bilo je bez sumnje 75% židova, a ti vodje postupali su sa svojim zarobljenicima kadkada na najbrutalniji način.

Dosada sam govorio o faktičnim probicima, a sada ću navesti, što je vlada započela da radi, a što obećala.

Prva je točka, podizanje poljoprivrede i njezino oslobedjenje od prekomjernog tereta. Nacionalni je socijalizam u svojim glavnim mislima proizvod zemlje. Oni, koji žive od svoje zemlje, vazda su veći patriote od radnika u većim gradovima, koji su tako reći bez domovine. U svečanim danima svaka se seljačka kuća ističe zastavama i cvijećem. U radništvu je nacionalni socijalizam istom kasnije počeo djelovati. A mnogi radnici, koji sada ispovijedaju taj nacionalni socijalizam to čine iz materijalnih razloga. U ljudskoj je prirodi a i posljedica je privrednih prilika, da se te radničke mase moraju dovesti u usku vezu sa zemljom. Da su Hitler i Roosevelt istoga mišljenja i da goje istu želju, da što više ljudi opet spoje na bilo koji način s materom zemljom, to ne odgovara samo potrebama ljudskog zdravlja, nego i zahtjevima narodne egsistencije. U tom je pogledu u Njemačkoj Würtemberg uzorna zemlja.

Drugo, što je današnja vlada obećala narodu, da će se smanjiti moć velikih banaka i da će se njihova djelatnost prilagoditi potrebama zemlje. Ovo se nastojanje mora priznati ne samo njemačkom, već i internacionalnom potrebom.

U trećem redu dolazi pokušaj, da se industrija odvrati od ideje, da samo ide za dobitkom, već da se pretvori u neku vrst privrede, koja ide naročito za dobrobit radničkog dijela naroda. Poslodavac morao bi se, po mišljenju Hitlerovu, zadovoljiti s manje dohotka i morao bi biti svjestan svoje odgovornosti, da narodu da je zarade i mogućnosti, da si osigura egsistenciju. Ovaj put, koji ide zatim da se izjednače velike klasne razlike, rađa u Njemačkoj sasma novim osjećajem, osjećajem bratstva doduše nije moguće predvidjeti, u koliko će veliki industrijalci tom novom vremenu poći u susret. Ako budu uvidjeli, da vrjeme od njih traži napuštanje uskog egoizma, onda će ovaj novi sistem u Njemačkoj uroditi obilatim plodom. Mi Amerikanci nismo počeli sa klasnim razlikama, ali se sada iz naših prilika stvaraju takove jake klasne razlike, da moramo velikim interesom pratiti ovaj pokušaj u Njemačkoj.

Četvrta točka, koja je usko spojena s već navedenim, jest načelo nove vlade, da nagrada u novcu i časti mora biti u razmjeru sa odgovornošću i sa dokazanom spremom. To se načelo nema primjeniti samo na pojedinca, već treba da služi i kao podloga za razlike izmedju raznih staleža. Valja pozdraviti to, da nacionalni socijalizam potkopa temelje neobuzdane sebičnosti i da u svijet unosi ideju, da čovjek ne živi samo za svoj vlastiti užitak nego da mora služiti i svome bližnjemu. Ako nacionalni socijalizam tu misao provede u njemačkom narodu, a da se s njome ne služi samo kao sredstvom, da ojača u vanjskoj politici, onda mu moramo iskazati svako poštovanje.

Sve što sam evo kazao, osniva se na stvarnoj podlozi. Židovi, komunisti, socijalni demokrati i nacionalni socijalisti ćitali su, što sam evo napisao, i svi su s tim složni, da sve to odgovara istini. Ovi su uspjesi u tako kratko vrijeme znatni, a spremnost i požrtvovnost novih državnih činovnika ne smije se podcijeniti.

Sada moram preći na bojazan, s kojom vanjski svijet prati novi razvitak u Njemačkoj. Istini za volju mora se reći, da su uredbe individualne slobode, kako su ih od početka XVIII. vijeka naročito uživali anglosaski narodi, potisnute u pozadinu. Mjesto da se svijet uredi demokratski, posvuda se pojavljuju diktature, šta više, i sama Amerika, koja je za rata htjela, da Njemačku prisili na demokraciju, dala je Rooseveltu diktatorska prava. Za onoga, koji je odrastao u nauci o osobnoj slobodi, takovo je stanje gotovo nesnosno.

Druga se opasnost nazrijeva u tom, da se uz oficijelnu vladu pojavljuje i politička vlada, t. j. stranka. Iz toga stanja uprave, moraju se za budućnest poroditi trvenja.

Možda se netko i boji, da će pomlatku u drugim zemljama fašizam postati ciljem. Našao sam, da inozemska mladost, koja je za ljeta došla u Njemačku, pokazala kud i kamo više razumjevanja i odobravanja nove Njemačke od starijih. Unutar granica Njemačke nacionalni socijalizam u glavnom je pokret mladosti. Ta je bojazan po mom sudu opravdana, ako ne budu vođe drugih naroda podupirali nastojanje mladeži za napretkom. Vođe jednog naroda su napokon pozvani, da stvore uslove za zadovoljan narod. Ako narod dobro živi i ako vodstvo pametno vodi svoje poslove, onda je malom čovjeku posve jednako, kakav je oblik njegove vlade.

Često se je izražavala i bojazan, da nova Njemačka znači veću ratnu opasnost od stare. Prirodna je stvar, da se na to ne može dati točan odgovor. Dosada mora se reći, da nastojanje Hitlerovo, neka bi svi narodi svijeta uživali potpunu slobodu u svojoj kulturi i u svojim životnim mogućnostima, predstavlja pametnu politiku. Da se posvuda u Njemačkoj vide vojničke vježbe i uniforme, za mene nije mjerodavno. Njemac voli zajedničko marširanje a u svom srcu i u svom osjećajnom življtu on nije individualista. Uniformom svi postaju jednaki a nitko nije bolji od drugog, radnik i upravitelj, seljak i novčar marširaju jedan uz drugoga. Plemički sinovi i radnici te namještenici rade u radnom logoru zajedno svaki se osjeća članom jedne zajednice te gubi osjećaj podređenosti.

Najveća je opasnost, da taj „narod bez prostora" nastoji, da se poveća rađanje. Ako ti novorođeni imaju biti kako Spengler u svojoj knjizi kaže, zaštita protiv šarenih rasa, onda možda moramo biti Njemačkoj zahvalni. Bez svake sumnje mora se utvrditi, da će mladost Njemačke biti tako zdrava i jaka, kako to znanost i medicina samo mogu polučiti. Radom i uzdržljivošću, tjelesnim i duševnim naprezanjem pod zdravim uvjetima, tj. na suncu i na svijetlu, mladež nastoji da stiče onaj značaj koji će joj omogućiti prilagođivanje poteškoćama života. Što se tiče rata i mira, psihologija Evrope sasma je druga nego li ona kod Amerikanaca, tako mi tom ne možemo izreći pravi sud. Da nacionalni socijalizam ide za tim da stvori jaku i zdravu Njemačku, o tom nema sumnje niti se može sumnjati o tom, da je njemačko ministarstvo za narodnu prosvjetu i propagandu barem za ovo vrjeme najbolje na svijetu. I to je istina, da bi mnogi Njemci voljeli, da poginu u ratu, nego da šire dalje u beznadnoj nevolji, ovisnosti i milosti drugih naroda i da nacionalni socijalizam ide za tim, da stvori posvema jako vodstvo, kojemu bi se narod podvrgao bez ikavih predomišljaja.

Ali treba naglasiti i žalosnu pouku iz svjetskog rata, koja je Njemačkoj donijela toliko nevolje i idealističko shvatanje nacionalnog socijalizma, da poštuje prava drugih naroda. Ako se Njemačkoj vraćaju njezine kolonije i ako se nađe riješenje za pitanje poljačkog koridora, onda će budućnost jamačno poprimiti mirniji izgled. Ako Njemci misle, da će pomoću financijalnih veza steći pomoć Amerike u međunarodnom natezanju, onda su posvema pustili s vida duševne uzroke, s kojih je Amerika išla u zadnji rat, isto tako kao što sadašnji Amerikanac ne shvaća duševnu stranu nacijonalnog socijalizma.

Na prodaju jedan smoking i jedan salonkvik u vrlo dobrom stanju uz povoljnu cjenu. Obratiti se tiskari E. Vitaliani i sin.

Za Din 150.000.— možete kupiti u središtu grada ugodan stan, prostrano zemljište za eventualnu gradnju i mjesečnu rentu na najamninu. Obratiti se upravi lista.

DOMAĆE VIJESTI

KINO „BALKAN" prikazuje u utorak i srijedu dugo očekivani film ŽENSKA TAMNICA sa Sylvia Sidney.

Rođendan Nj. Vel. Kraljice Marije

proslaviće se u Šibeniku kao po običaju na svečan način.

Ženska Narodna Zadruga u počast tog dana priređuje večeras u svim prostorijama Hotela Krke svoj „Slavenski ples" u narodnim nošnjama. Obzirom na to što ćemo po prvi put vidjeti na jednoj takovoj zabavi sve naše lijepe narodne nošnje, uvjereni smo da će i ovaj ples uspjeti iznad svakog očekivanja.

Tko će biti kraljica NA SLAVENSKOM PLESU?

Svakako dama u

kompletnoj

i divnoj narodnoj nošnji, ali bez Matavuljeve luksusne narodne torbice nije nošnja u stilu, nije kompletna.

„Osvit" ljubimac šibenčana priredi će svoj prvi veliki ples dne 3 februara.

Reorganizirani Steg Skauta u Šibeniku jučer je po prvi put izišao održajući smotru i natjecanje a poslije podne skupni izlet u okolici.

Novom vodstvu treba čestitati što je opet uzelo u svoje ruke ovu organizaciju i nadamo se da će ovaj put vodstvo uspjeti u svom plemenitom radu koristeći uzgoju i disciplini svojih mladih članova.

Glazbena sekcija Sok. društva održala je dne 5 ov. mj. glavnu godišnju skupštinu, te su u novu upravu izabrana slijedeća braća:

Pretsjednik Benković Egidije. Potpretsjednici Sunara Petar i Jadronja Ivo. Kapelnik Zapina Ivo. Zamjenik kapelnika Zehetner Josip. Tajnik Magazin Anđelo. Blagajnik Delfin Josip. Upravnik Friganović Mihajlo. Zamjenik upravnika Triva Vladimir. Arhivar Dedić Jovo. Odbornici Mirković Zvonimir, Belamarić Vice i Sivitz Marinko

Pripreme za veliki podoficirski ples Kr. Mornarice već su u toku. Ovih dana razaslaće također i vrlo otmene pozivnice pa se nadamo da će i ovaj ples uspjeti i ubrojiti se medju odličnima.

Studentsko veče održano je dana 5 januara i uspjelo je u svakom pogledu odlično, a trajalo je do zore.

GRADNJA UNSKE PRUGE

Kako saznajemo izaslate su od strane Direkcije za gradnju željeznica na lice mjesta tri sekcije za snimanje terena unske pruge, i to između stanica Martinbrod - Zrmanja, te između stanica Martinbrod - Knin. Naime ovdje se radi o dvima poznatim varijantama unske pruge, od kojih bi jedna imala priključak na postojeću stanicu Zrmanja na ličkoj pruzi, a druga na stanicu Knin.

Nije nam svrha da ovim recima raspravljamo nemogućnost izvedbe varijante na Zrmanju, jer je to pitanje dovoljno ventilirano u mnogobrojnim pretstavkama splitske Trgovačko-obrtničke komore, te šibenske, splitske i kninske općine, kao i u opsežnoj stručno obradjenoj studiji profesora tehnike ing. Alačevića, — nego pitamo: čemu spomenute tri sekcije imaju zadatak da pored snimanja terena Martinbrod-Knin, snimaju i teren za varijantu na Zrmanju, kad je g. Ministar Saobraćaja na osnovu gornjih pretstavka i stručnih mišljenja, svojim rješenjem G. Ž. br. 8488-31 — koje je rješenje potvrdjeno od pretsjednikd Ministarskog Savjeta — definitivno odobrio da se nova pruga priključi na stanicu Knin.

Zar je ponovno iskrsla neodlučnost u pitanju priključka unske pruge na postojeću mrežu sa varijantom na Knin? Zar još postoji mogućnost da se, unatoč neizbježivih svakogodišnjih zastoja na ličkoj pruzi usljed snježnih mećava, prave kombinacije sa priključkom na Zrmanju? Ako takove kombinacije još postoje, čemu onda citirano rješenje Ministra Saobraćaja i odobrenja pretsjednika Ministarskog Savjeta; a ako ne postoje, zašto onda rad sekcija i na varijanti Zrmanja i uzaludno trošenje novca u tu svrhu?

Eda se jednom za svagda eliminira pitanje izgradnje pruge na Zrmanju, apeliramo na sve naše interesirane institucije, a u prvom redu na šibensku, splitsku i kninsku općinu, te na našu Trgovačko-obrtničku komoru da ponovno ulože sve svoje sile, da se osujeti mogućnost priključka na Zrmanju i da se čitav terenski rad, koji obavljaju sekcije, skoncetriše na projektovanju varijante na Knin, kako bi se pitanje izgradnje unske pruge rješilo na način da srednje primorje napokon dobije vezu sa svojim prirodnim zaledjem, koja će najbolje odgovarati njegovim vitalnim interesima.

Iznajmljuje se za 1 februara t. g. stan sa 4 sobe i nuzprostorije u ulici Kralja Tomislava. Obratiti se vlasniku ŠIME ANTIĆ

Akcija za suzbijanje bijede i nezaposlenosti

U našem listu od 3 ov. mj. donijeli smo među domaćim vijestima notricu pod gornjim naslovom, a naknadno smo izvješteni da ta naša notica nije u cjelosti tačna.

Na sastanku, koji je sazvala opć. uprava, gosp. Ivo Žaja pretsjednik udruženja trgovaca za srez Šibenik iznio je vrlo dobro izrađeni predlog za osnutak Socijalnog otsjeka pri gradskoj općini koji bi vodio konstatnu i sistematsku brigu oko ublaživanja bijede i zdravog upravljanja socijalnim potporama.

Radi važnosti akcije, a jer nalazimo da predlog g. Žaje vrlo dobro i ispravno zahvaća predmet, mi ga donosimo u cjelosti. Predlog g. Žaje glasi:

1.) Predlaže se, da se usvoji princip, da se potpomažu samo bijedni i nemoćni i to: a) onima, koji ne mogu raditi da se principijelno daje pomoć samo u hrani, b) onima siromasima, koji mogu raditi, a nemaju gdje da zaradjuju omogućiće se zarada putem javnih radnja.

2.) Brigu nad bijednima i nezaposlenima vodiće a) dosadanja karitativna i humana društva u mjestu, b) ustanoviće se socijalni otsjek pri Gradskoj Općini.

ad 2a) Postojeća humanitarna i karitativna društva sabiraće sredstva kako su ih i do sada sabirala, a preporučiće im će, da se drže principa, da onim siromasima, koji ne mogu raditi udjeljuju potpore samo u hrani, a onima koji mogu raditi da omoguće rad. Nadalje će se preporučiti tim društvima da se okupe e da se njihov rad izvodi sporazumno i korisno i da se izbjegne škodljivi paralelizam. To će se organizovat na način da će sva društva izmenjivati liste osoba koje potpomažu, da se izbjegne da jedno lice prima potpore od više ustanova, a neko nijedne.

ad 2b) Ustanovljuje se pri Gradskoj Općini SOCIJALNI OTSJEK sa zadaćom, da pokrene jaču sabirnu akciju za uklanjanje socijalne bijede da tim sredstvima raspolaže i konačno da uopće vodi konstantnu, sistematsku brigu o socijalnim nevoljama u gradu i okolici te da bude centralna organizacija socijalne pomoći.

U socijalni odbor ulaze pretstavnici gradske općine, po jedan pretstavnik humanih i karitativnih ustanova u gradu te od osoba iz građanstva, koje gornji pretstavnici kooptiraju. Potrebito kancelarijsko osoblje i pomješće daće Općina.

Socijalni odbor, kako je rečeno, povešće sabirnu akciju medju gradjanstvom, po uzoru dosadanje akcije Prehrane, ishodiće doprinos od Općine, banovine i državnih socijalnih ustanova. Pobrinuće se i za sretstva za javne radove. Socijalni otsjek će se postarati da uvede kartoteku nevoljnika i potpomagaće samo one za koje vjerodostojnim izvidima i podacima ustanovi, da su potrebni pomoći i da su u krajnoj nevolji.

Bijednicima nesposobnim za rad dijeliće Odbor hranu preko pučke kuhinje koju će organizirati, odnosno će povjeriti rad postojećoj kuhinji. Za nevoljnike sposobne za rad pobrinuće se Odbor da ih se uposli javnim radovima.

Socijalni će odbor nastojati da i školska poliklinika koordinira svoje djelovanje sa radom ovog odbora i da za vrijeme zime — kad je pomoć najpotrebnija poveća pomoći.

Za javne radove, koje će poduzimati ovaj odbor, uzimaće na rad samo siromahe, a prvenstveno će se kod tih radnja posvetiti briga pošumljivanju goleti, jer je to za naše prilike najpotrebniji rad, a uz to je i lakši rad, pak ga mogu vršiti djeca i starci.

Sredstva za javne radove će odbor nabaviti putem: doprinosa Općine, banovine, državnih ustanova, a napose ministarstva socijalne politike i šuma i ruda, te sabirnom akcijom kod gradjanstva. Poradiće, da se već sada započmu radnje kuluka te će umoliti poreske obvezanike kuluka, koji plaćaju doprinose za otkup kuluka, da doprinose uplate odmah. Poreski obvezanici će time bez svoje štete doprinijeti, da se sredstva najsvrsishodnije upotrijebe u pravo vrijeme najvećih zimskih nevolja.

Socijalni će odbor preko Općine i nadležnih vlasti poduzeti sve potrebito da se u smislu zakona ishodi odobrenje za utrošak kuluka u zimsko doba. Osnutkom Socijalnog odbora pri općini — po uzoru ostalih gradova u državi, a prilagodjenog našim prilikama — koji bi vodio konstatno socijalnu brigu i evidenciju o bijednima, a k tome omogućio kooperaciju postojećih humanitarnih i karitativnih društava, dobili bismo u gradu ustanovu, koja bi mnogo doprinijela zdravom upravljanju socijalnih potpora.

Saradnjom sviju, kroz kratko vrijeme postigli bismo to, da bi se uklonilo ono demoralizatorno prosjačenje zdravih ljudi, a osobito djece, a da bi s druge strane omogućilo, da socijalnu pomoć primaju oni bijednici koji je zaslužuju i za koje je društvo dužno voditi brigu."

Mi ćemo se na sam predlog naknadno navratiti a danas obavješćujemo da je predlog u cjelosti primljen nadodatkom da se otsjek popuni pretstavnicima sreza, svećenstva obiju crkava, udruženja zanatlija.

Na sastanku se raspravljalo o tome, kako će se nabaviti sretstva za akciju. Govoreno je u slobodnoj diskusiji o uvedenju socijalnog prireza ali nije donesen zaključak jer konferencija nije niti kvorum za donašanje takove odluke a odlučeno je da se pitanje nabave srestava prepusti Soc. otsjeku, a preporučeno je, da općina čim prije ustanovi otsjek, i da otsjek radi toga, što je krajnje vrijeme za akciju, čim se sastane, započne skupljanjem priloga od građanstva onako, kako je lani Prehrana skupljala.

Kako smo izvješteni općina će sazvati odbor za 11 o. m. o čemu ćemo naknadno izvjestiti.

Glazbena sekcija sokol. društva priređuje Krabuljno veče na 13. I. u sokolskim prostorijama.

Veliki Sokolski ples priređuje se početkom februara 1934.

Pripreme su već u toku a sigurni smo da će svojom uobičajnom intimnošću privući što više posjetioca.

Dječja zabava koja se je održala u petak poslje p. u Gradskom Kazalištu upriličena sa strane Sokolskog Društva uz vrlo bogat program, uspjeh je nad svakim očekivanjem, te su djeca bila vrlo vesela i zadovoljna.

Redovita glavna godišnja skupština G. S. K. „OSVITA"

U nedjelju 7 tek. održana je u prostorijama „Grand Hotela Krke" skupština Osvita uz mnogobrojno prisustvo izvršujućih članova i utemeljitelja, te ostalog gradjanstva. Društveni tajnik g. Belamarić, izvještava prisutne, da se skupština uslijed nepredvidjenih razloga morala odgoditi za 10 sati i 30 č. mjesto u 10 h. kako je bila zakazana. Predsjednik kluba g. dr Grdović otvara skupštinu i pozdravlja prisutne, te čita brzojave, koje će se odaslati Nj. V. Kralju Aleksandru I. i g. dr Lavoslavu Handžeku ministru za fizičko vaspitanje naroda. Prisutno članstvo stojeći saslušalo je brzojave i dugotrajnim odobravanjem klicali Nj. V. Kralju. Iza toga dr Grdović u ljepom govoru iskazuje priznanje članstvu na disciplini, drugarstvu i požrtvovnosti, športskom referentu gosp. Bakotiću, kapetanu g. Kosti i cijelom upravnom odboru, a naročito agilnom i spremnom tajniku g. Belamariću. Preporuča svima, da se pokažu i u drugoj godini, kao do sada, da svoj klub podignu na onaj položaj, koji mu pripada, da ne izgube one simpatije gradjana, koje su dosadašnjim uspjesima postigli i da proslave svoj dični grad po primjeru našeg veslačkog športskog kluba „Krke". Završava g. dr Grdović svoj govor sa: „Živjeli moji športaši". Tajnik g. Belamarić prema dnevnom redu podastire svoj izvještaj prema kojem je u ovoj godini održano 43 sjednice, upisalo se 120 izvršujućih članova, 45 članova utemeljitelja, 74 člana podupiruća i 3 člana dobrotvora. Primljeno je ukupno 100, a odaslano 103 dopisa. Blagajnik g. Frua izvještava stanje društvene blagajne, te izjavljuje, da je utržak od priredaba bio din. 62.492.70, rashod za priredbe Dinara 42.238.10. Utržak dobrovoljnih doprinosa din. 21.050.—. Rashod za društvene potrebštine i dugove dinara 81.597.— Obaveze prema vjerovnicima din. 40.457.59. U blagajni ostaje vrijednost na ulaznice za din. 120.19. Ukupni promet din 124.000.29.

Blagajnik g. Frua izražava nadu, da će u dojdućoj godini za stalno biti likvidirani i ostali vjerovnici. Izvještaj ekonoma g. Rončevića pokazuje bogat društveni inventar. Izvještaj športskog referenta u z. g. Maričića naišao je kod članstva na burni aplauz. G. Maričić opisao je rad članstva u ovoj godini, nabrojio je 27 utakmica od kojih 18 pobjeda za „Osvit". „Osvit" je dao ukupno 80 goala, a primio 50. Izrazio je zahvalnost u ime svih članova g. Bakotiću, koji je mnogo doprinjeo disciplini i drugarskoj svijesti medju športašima, te koji je kao športski referent znao u mnogim slučajevima medju članstvom izgladiti sitne nesporazume. G. Maričić u svom izvještaju preporuča budućoj upravi, da se pobrine za trenera, kojim će osvitova momčad tekar tada pokazati šta vrijedi i konačno apelira na upravu i članstvo, da se oprosti disciplinska kazna izvršujućem članu g. Grubišić Fabijanu; što uprava i članstvo prima. Kapetan momčadi g. Josip Košta ustaje i predlaže članstvu, da se imenuje g. Dr. Grdovića doživotnog počasnog presjednika, a g. Belamarića doživotnog počasnog člana time da im se iskaže priznanje za njihov požrtvovan i nesebičan rad u ovom klubu; našto cjelokupno članstvo aplauzom pristaje. Tajnik g. Belamarić poziva revizore, da pregledaju knjige i dadu upravi apsoiutorij. G. Tambača revizor izjavljuje, da su sve knjige pregledane i pronađene u potpunom redu. Prelazi se po dnevnom redu na biranje nove uprave za godinu 1934. G. Belamarić čita listu sastavljenu od kandidacionog odbora i predlaže je skupštini, koja jednoglasno prihvaća.

Danas novu upravu G. Š. K. „Osvit" sačinjavaju slijedeći: Presjednik g.savj. Ante Blažević, podpresjednici gg. Novak Divko, Živković Krste, tajnik I Dr. Djoka Malešević, tajnik II Košta Josip, blagajnik I g. Frua Ante, II Matulović Jerko i III Atias Avram. Odbornici: Tambača A., Anweiler A., Vikario K., Čaleta D., Šare F., Tarle J., Sunara P., Keckemety N., Kostan D., Vitale O., Barbić K., Guberina L. Juras I., Jureša J. Ekonomi: I Vrljević M., II Rončević P. Revizori: Zorić A., Šare A., Merlak B. Sportski ref.: Bakotić B. i Maričić B. Časni sud: Bumber E. sudija, Dr. Marcelić, Dr. Dekaris. Društveni ljekari: Dr. Grdović, Dr. Dekaris. Savjetodavni odbor: Karadole Mate nač., Dr. Čošić N., Dr. Pasini J., Antić Š., Dr. Iljadica V., Dr. Montana D., Dr. Ježina K., Savj. Vatavuk sudija, Dr. Grubišić S.

Dnevno svježe RABUSOVE HRENOVKE. Prave kranjske kobase. Samoprodajaćajnog masla marka ZVONO. Užički kajmak. Čajkovački ovčij sir. Specijaliteti „Rusli" sa kapulom. — Razni sirevi. Dnevno svježa kuhana šunka. - Sirova Šibenska šunka.- Maslac u bloku od vlastitih zdravih krava muzara u Bačkoj, uvijek svjež. - Sve ostale delikatese, sardine, i konserve marmelade. — Sve uz snižene cijene

Zora Mayovski Cukela - ŠIBENIK

Kemički čisti i bojadiše odijela najbolje i najbrže uz umjerenu cijenu poznata i odlikovana radnja

M. DOMIĆ

Kr. dvorski dobavljač SPLIT

Parna praon. i gladion. rublja

Skradin

Dana 30 decembra 1933 inžinir g. Kramer bivši direktor uglenokopa Dubravice, otputovao je iz Skradina, napuštajući definitivno svoje dosadanje mjesto.

On je kroz kratko vrijeme svog boravka ovdje, svojim radom i ljubaznim ophodjenjem stekao velike simpatije kod svih slojeva gradjana.

Sposoban i revan u svojoj službi, razvio je rad u rudokopu do zamjerne aktivnosti i kapaciteta.

Bio je strog, ali pravičan upravnik, pa su ga zbog toga voljeli svi njegovi radnici.

U svojoj skromnosti nije objavio nikome svoj odlazak. Nekoliko je gradjana ipak saznalo za njegovo putovanje, pa su došli da se vrijednim i skorašnjim svojim poznanikom oproste. Na rastanku bio je uzbudjen do suza i nije imao riječi, da blagodari svim Skradinjanima na ljubaznosti i prijateljstvu koje mu ukazaše.

Pratila ga u daljem životu viša i zasluženija sreća no ovdje.

Gradjanin.

Godišnja skupština Masarykovog Filharmoničkog Društva „KOLO" U nedelju održana je glavna godišnja skupština M. F. D. „KOLO" koju je otvorio pozdravnim govorom potpresjednik J. Jadronja. Predložio je da se sa skupštine odašilju brzojavni pozdravi Nj. Vel. Kralju Aleksandru I i društvenom pokrovitelju T. Masaryku pretsjedniku Čehoslovačke Republike, što su skupštinari jednodušno i aklamacijom prihvatili. Na poziv potpres. odana je počast nedavno preminulom zaslužnom društvenom članu Z. Rakamariću.

Potom je društveni tajnik g. B. Belamarić izvjestio o stanju i radu društva. Društvo broji oko 100 podupirućih i 82 izvršujućih članova, od kojih 50 članova pjevača, 20 članova instrumentalne sekcije i 12 članova kazališne sekcije. Suviše u posebnoj školi za pjevački podmladak ima 66 upisanih članova, od kojih 50 redovito pohađaju predavanje. Kroz zadnje razdoblje najbolje je poradila vokalna sekcija, koja je u roku od 2 mjeseca imala tri prigodna nastupa i izvela koncerat prigodom rođendana Nj. Vel. Kralja Aleksandra I. Sve ove javne društvene priredbe imale su lijepih i uvjerljivih uspjeha, što znači da društvo usprkos raznim peripetijama, kroči napretku.

Blagajnik g. J. Stegić izvjestio je o stanju blagajne, čije stanje može da zadovolji.

Pošto je dana razriješnica upravnom odboru, birana je nova uprava sa slijedećim članovima: Pretsjednik J. Jadronja konzul, potpresjednik inž. E. Bratuš, I tajnik B. Belamarić, II tajnik Grnogača, blagajnik Stegić imovničar V. Trinajstić, arhivari: Baranović i Grubišić, pročelnici vokalne sekcije: Dr. F. Kalin, M. Sunara proč. ins. sekcije Ivo Žepina, i prof. Andreis, proč. kaz. sekcije Josip Vikario i Dedić K. Revizori: Merlak B, i J. Vicić. U savjetodavni odbor birani su: gradonačelnik M. Karadole, Dr. V. Iljadica, Dr. V. Smolčić, Dr N. Čošić, Ivo Žaja i Dr. K. Ježina. U ime novoizabrane uprave zahvalio se pretsjednik Jadronja preporučujući pjevačima da redovito pohađaju probe, jer će se jedino tako moći ostvarati njihova želja da pođu na turneju. M.

Dimitrov prebačen u Rusiju zajedno sa svoja dva druga

Dimitrov i njegova dva druga pušteni su na slobodu i pošto je Dimitrov izrazio želju da se prebaci na istočnoj granici Njemačke, jer želi da se vrati u Moskvu, te je tamo i prebačen.

Masaryk neće više kandidirati za pretsjednika republike

U političkim se krugovima mnogo raspravljalo o kandidaturi za pretsjednika republike za slučaj ako Masaryk odbije ponovno izbor. U tom će slučaju biti postavljen kandidatom dr. Beneš koji bi kandidaturu prihvatio uz uvjet da na njegovo mjesto kao ministar vanjskih poslova dođe sadašnji poslanik u Parizu dr. Osudski.

Za kaldrmisanje Beograda potrošeno je od 1919 do 1933 godine 295 461.000 dinara.

Manifestacija Jugoslaviji

U Atenu je stiglo 30 studenoga beogradskog univerziteta članova društva „Pobratimstvo" Na stanici su ih dočekali grčki studenti uzvicima: „Živila Jugoslavija! Živio Kralj Aleksandar!" Jugosloveni su odgovorili: „Živila grčka republika! Živio grčki narod!"

Atentat političke prirode

U četvrtak na večer izvršen je u Celovcu atentat na stan jugoslavenskog generalnog konzula. Materijalna šteta je znatna. U času atentata u spavaćoj sobi nalazila su se djeca generalnog konzula, koja su jedino pretrpjela strah.

Konzula dra Uroševića posjetio je koruški zemaljski poglavar i službeno se ispričao.

Emisiona Radio-stanice

Beogradska Radio-stanica zamijenjena je novim aparatima, a radi se, da se prijašnja stanica prenese ili u Split ili u Dubrovnik. Izgleda da će imati prvenstvo Dubrovnik. U tu svrhu već je bio stručnjak iz Beograda, pregledao Lovrijenac gdje bi se imala smjestiti stanica te se povoljno izrazio o Lovrijencu kao najzgodnijem mjestu za smještavanje Radio-stanice.

Odobren talijansko jugoslavenski ugovor

Agencija „Stefani" javlja da je ministarski savjet odobrio nacrt uredbe, kojom se odobrava talijansko jugoslavenski sporazum sa završnim protokolom i izmjenom nota od 4 I 1934.

500 milijuna dolara zlata nalaze se u privatnim rukama u USA

Američki ministar finansija g Morgentenau pozvao je sve privatne držaoce zlata da ga predadu Trezoru. Količina zlata, koja se nalazi u rukama privatnih lica cijeni se na 500 milijuna dolara.

Interesantan prirodni fenomen dogodio se u Jajcu. Vodopad Plive pomakao se za 4 metra zbog odronjavanja stijena.

Francuski avijon „Croix de Sud" preletio je južni Atlantic za 21 sat i nekoliko minuta.

Filmska glumica Greta Garbo namjerava povratiti se u Evropu i u Švedskoj osnovati jedno filmsko poduzeće.

Podmirite pretplatu!

Katoličko prosvjetno društvo „Marčelić" u Preku, rodnom mjestu blagopk. biskupa Dr. Marčelić započelo je novim žilavim radom. Mladom društvu želimo najljepši uspjeh.

Podružnica Saveza Zanatskih Radnika u Šibeniku priredjuje svoj ples dana 13 januara u svim prostorijama Hotela „Krke". Čist prihod plesa namjenjen je nezaposlenim članovima.

Maturanti realne gimnazije također dana 18 januara priređuju svoj ples.

Štampa i vlasništvo: Odlik. Graf. Zavod Tisk. E. VITALIANI i SIN, Šibenik. Odgov. urednik: zamenj. Hamilkar Vitaliani